

POSTANOWIENIE

Dnia 12 października 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z powództwa M. S.
przeciwko Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w S.
o dopuszczenie do pracy, odszkodowanie z tytułu naruszenia zasad równego
traktowania w zatrudnieniu, wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 12 października 2016 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego w S.
z dnia 10 lipca 2015 r., sygn. akt V Pa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powódki na rzecz strony pozwanej kwotę 900 zł
tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powódka M. S. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 10 lipca 2015 r., w sprawie V Pa (...), zaskarżając go w całości i zarzucając naruszenie: art. 60 k.c. w związku z art. 65 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p. oraz art. 30 § 1 pkt 1 k.p., przez ich błędną wykładnię, a w konsekwencji przyjęcie, iż skarżąca - wyrażając zgodę na powołanie jej na stanowisko Powiatowego Inspektora Sanitarnego w S. - wyraziła równocześnie w sposób dorozumiany wolę (tj. złożyła oświadczenie woli) rozwiązania dotychczas łączącego ją z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w S. stosunku pracy opartego na umowie o pracę, a także że „w sytuacji powołania skarżącej na stanowisko

Powiatowego Inspektora Sanitarnego w S. nie wyraziła ona woli nierozwiązywania łączącego ją dotychczas z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w S. stosunku pracy opartego na umowie o pracę”; art. 234 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., przez jego błędne zastosowanie, a w konsekwencji przyjęcie istnienia domniemania prawnego, sprowadzającego się do tego, że zgoda pracownika na powołanie go na stanowisko u dotychczasowego pracodawcy stanowi wyrażenie woli rozwiązania w drodze porozumienia stron wcześniej nawiązanej umowy o pracę.

W ocenie skarżącej, na gruncie przedmiotowej sprawy występuje istotne zagadnienie prawne, wiążące się z przepisami art. 30 § 1 k.p. i art. 60 k.c. w związku z art. 65 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p. Wyraża się ono w szczególności w pytaniu: Czy zgoda pracownika na powołanie go na stanowisko u dotychczasowego pracodawcy stanowi domniemane wyrażenie woli rozwiązania w drodze porozumienia stron wcześniej nawiązanej umowy o pracę w sytuacji ujawnienia przez pracownika - w sposób inny niż pisemny - woli nierozwiązywania wcześniej nawiązanej umowy o pracę?

W odpowiedzi na skargę strona pozwana - Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w S. wniosła o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia jej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie i zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wstępnie trzeba przypomnieć, że ograniczenia dopuszczalności wnoszenia skargi kasacyjnej wynikają z konstytucyjnej roli Sądu Najwyższego w systemie organów wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. Nr 240, poz. 2052 ze zm.), rolą tego Sądu w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości pozostaje zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych przez rozpoznawanie kasacji oraz innych środków odwoławczych, podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne i rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach. Skarga kasacyjna nie jest

więc (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, gdy się weźmie nadto pod uwagę, że Konstytucja w art. 177 ust. 1 gwarantuje jedynie dwuinstancyjne postępowanie. Ewentualna możliwość dalszego postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi uprawnienie dodatkowe, które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozmiennieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. (na które powołuje się skarżąca) jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. W konsekwencji nie można uznać, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jeśli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii przedstawianej w skardze i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNAPiUS - wkładka z 2003 r. Nr 13, poz. 5; z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467; z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468; z dnia 189 stycznia 2012 r., I UK 328/11, LEX nr 1215423; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578).

Sąd Najwyższy przyjmuje, że reguły wykładni oświadczeń woli (art. 65 § 1 i 2 k.c.) mogą być stosowane nie tylko do ustalania treści złożonych oświadczeń, lecz także do stwierdzenia, czy dane zachowania stanowią oświadczenie woli (por. wyrok Sądu Najwyższego z 14 maja 2009 r., I CSK 401/08, LEX nr 515726). W przypadku kolizji między rozumieniem oświadczenia woli przez jego nadawcę i

adresata konieczne jest zastosowanie obiektywnego wzorca wykładni, który uwzględnia punkt widzenia przeciętnego odbiorcy w określonych okolicznościach złożenia oświadczenia. Jeżeli nadawca oświadczenia nie dołożył należytej staranności i nie uzewnętrznił swej woli w sposób wyraźny i jednoznaczny, ponosi konsekwencje braku staranności w postaci przypisania jego oświadczeniu takiego sensu, jaki jest zgodny z normatywnym modelem starannego uczestnika obrotu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2011 r., II PK 320/10, LEX nr 1095827). W przypadku jednostronnych oświadczeń woli sąd powinien ustalić ich znaczenie według wzorca obiektywnego, opartego na założeniu, że zastosowanie reguł z art. 65 § 1 k.c. nakazuje otoczyć ochroną adresata oświadczenia woli, który przyjął je, odtwarzając jego treść przy zastosowaniu starannych zabiegów interpretacyjnych (por. wyrok Sądu Najwyższego z 20 stycznia 2011 r., I CSK 193/10, LEX nr 784895). Odbiorca oświadczenia woli może skutecznie powołać się na sens przez siebie rozumiany wówczas, gdy każdy uczestnik obrotu znajdujący się w podobnej sytuacji, a w szczególności dysponujący takim samym zakresem wiedzy o treści oświadczenia i okolicznościach jego złożenia, zrozumiałby tak samo jego znaczenie. Decyduje zatem normatywny i zindywidualizowany punkt widzenia odbiorcy, który z należyłą starannością wymaganą w obrocie (art. 355 k.c. stosowany w drodze analogii) dokonuje interpretacji zmierzającej do odtworzenia treści myślowych składającego oświadczenie woli (por. wyrok Sądu Najwyższego z 2 grudnia 2010 r., II PK 134/10, LEX nr 738555). Zgodnie z przyjętą w art. 65 k.c. kombinowaną metodą wykładni oświadczeń woli składanych innej osobie, pierwszeństwo ma znaczenie oświadczenia woli, jakie rzeczywiście nadały mu obie strony w chwili jego złożenia (art. 65 § 2 k.c.). Jeżeli strony nie przyjmowały tego samego znaczenia, za prawnie wiążące należy uznać znaczenie ustalone według obiektywnego wzorca wykładni, czyli takie, jakie w świetle reguł wynikających z art. 65 § 1 k.c. powinien mu przypisać adresat. Chodzi przy tym o takie znaczenie oświadczenia woli, które jest wynikiem starannych zabiegów interpretacyjnych adresata. Zabiegi te nie obejmują obowiązku zwracania się do nadawcy o wyjaśnienie sensu złożonego oświadczenia woli, decydujący bowiem jest normatywny punkt widzenia odbiorcy, który z należyłą starannością dokonuje wykładni zmierzającej do odtworzenia treści myślowych osoby składającej

oświadczenie woli (por. wyrok Sądu Najwyższego z 29 kwietnia 2009 r., II CSK 614/08, LEX nr 503207).

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 lipca 2012 r., II PK 316/11 (LEX nr 1274966) wskazał na utrwaloną wykładnię, z której wynika, że zgoda pracownika na powołanie go na stanowisko u dotychczasowego pracodawcy stanowi domniemane wyrażenie woli rozwiązania w drodze porozumienia stron wcześniej nawiązanej umowy o pracę. Podkreślił również, że powołanie jako źródło stosunku pracy (art. 2 i 68 k.p.) nie przekształca treści wcześniej zawartej umowy o pracę w ten sposób, że na pewien czas dochodzi do powierzenia innego stanowiska z powołania (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 1992 r., I PZP 29/92, Przegląd Sądowy 1993 nr 1, s. 70, wyroki Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 1997 r., I PKN 33/97, OSNAPiUS 1997 nr 22, poz. 431; z dnia 24 lipca 2001 r., I PKN 551/00, OSNP 2003 nr 12, poz. 290; z dnia 9 maja 2000 r., I PKN 620/99, OSNAPiUS 2001 nr 20, poz. 611). Zauważył przy tym jednak dwie odrębności. Po pierwsze, że dopuszczalne jest porozumienie stron w sprawie zmiany umownej więzi pracowniczej na stosunek pracy z powołania na czas określony, po upływie którego następuje reaktywowanie umownego stosunku pracy (wyrok z dnia 15 maja 1997 r., I PKN 164/97, OSNAPiUS 1998 nr 7, poz. 213). Po drugie, że na mocy wyraźnego porozumienia stron może dojść do sytuacji, gdy nowy stosunek pracy będzie istniał niezależnie od więzi pracowniczej wcześniej zawartej (zob. też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 2014 r., II PK 5/14 (OSNP 2016 nr 5, poz. 58).

Z przedstawionego orzecznictwa wynika, że według obiektywnego wzorca wykładni, zgoda pracownika na powołanie go na stanowisko u dotychczasowego pracodawcy może być uznana przez pracodawcę (adresata oświadczenia woli) za domniemane wyrażenie woli rozwiązania w drodze porozumienia stron wcześniej nawiązanej umowy o pracę. Natomiast wola pracownika nierozwiązywania wcześniej nawiązanej umowy o pracę może mieć znaczenie wtedy, gdy doprowadzi do porozumienia stron stosunku pracy co do reaktywowania umownego stosunku pracy po ustaniu stosunku pracy z powołania albo co do jego niezależnego (od powołania) istnienia - np. przez udzielenie urlopu bezpłatnego. Innymi słowy, jedynie wyraźne porozumienie stron stosunku pracy (wola obu stron) co do

dalszego trwania umownego stosunku pracy, a nie manifestowany brak woli pracownika jego zakończenia, niweczy możliwość uznania, że pracownik *per facta concludentia* zgodził się na jego rozwiązanie z chwilą nawiązania stosunku pracy z powołania. Prościej rzecz ujmując, nawet jeśli pracownik nie ma woli rozwiązania umownego stosunku pracy, to wyrażając zgodę - bez żadnych dodatkowych porozumień w tej kwestii z pracodawcą - na objęcie stanowiska z powołania, godzi się na jego rozwiązanie.

Skarżąca nie zdołała zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jej skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c., należało postanowić jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto na mocy art. 98 k.p.c. w związku § 12 ust. 4 pkt 2 w związku § 11 ust. 1 pkt 1 i § 11 pkt 2 w związku § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 490), uznając - przeciwnie niż Sąd drugiej instancji, że roszczenie o wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy na podstawie art. 81 k.p. nie mieści się w zakresie roszczenia o dopuszczenie do pracy (roszczenie o dopuszczenie do pracy nie „pochłania” roszczenia o wyżej wskazane wynagrodzenie).